

Jeg kan ikke erkende, at der kan være nogen Tvivl om, at den enkelte erhvervsdrivende, altsaa Husmanden, faktisk faar et Tilskud fra det offentlige Side; om han saa i det givne Tilfælde er en Begynder eller en Mand, der tidligere var i Virksomhed, men paa Grund af specielle Forhold vanskeligt kan fortsætte uden Hjælp, kan jeg ikke se gør nogen overmaade stor Forskel. Saa vil man maaske sige, at dette Forhold ikke kan sammenlignes med en Hjælp i Form af Told. Heroverfor vil jeg hævde, at ethvert Tilskud, der gives, skal skaffes til Veje paa den ene eller den anden Maade; og der er her Tale om et ikke ubetydeligt Pengetilskud; naar henses til, at for hvert Beløb, der gives ud, er det kun en eneste Familie, der hjælpes. Og da det er klart, at disse Penge maa skaffes gennem Skatter, og da mange er enige om, at de direkte Skatter har naaet en saadan Højde, at man i Virkeligheden ikke kan komme højere, kan jeg ikke se rettere, end at Følgen af det, som den højtærede Minister her foreslaar — en Ting, der i og for sig er meget fornuftig —, maa blive, at de indirekte Skatter maa forhøjes. Om man saa kalder det Toldbeskyttelse eller noget andet, er mig komplet ligegyldigt, i sin Virkning bliver det ganske det samme; og jeg maa derfor hævde, at Ministeren gennem disse Forslag i Virkeligheden gør noget ganske tilsvarende, som naar man indfører Toldbeskyttelse.

Landbrugsministeren (Madsen-Mygdal): Den sidste Udtalelse af det ærede Medlem Hr. Korsgaard er af en saa ejendommelig Beskaffenhed, at jeg næsten betvivler, det vil lykkes mig at forklare ham Sagens virkelige Sammenhæng; men jeg skal dog kort gøre et Forsøg derpaa. Det Tilskud til Boligers Opførelse paa Landet, som er blevet givet — i afvigte Aar 6 600 Kr., i dette Aar 3 000 Kr. og saa forhaabentlig ikke mere —, er givet fuldkommen i Analogi med det Tilskud, der gives til Boligers Opførelse i Byerne, og har intet som helst at gøre med Tilskud til Erhvervet. Det er givet, fordi det ellers vilde være ganske umuligt at opføre Bygninger, idet den enkelte ikke kunde paatage sig den Risiko. Hvad der i øvrigt er givet i den paagældende Husmandslov, er et Laan, som gives til unge Mænd, for at de kan tage fat paa en Virksomhed, et Laan, der gives til almindelig Rentefod, og et Laan, som Staten endnu ikke har lidt noget Tab ved. Dette har intet som helst med Erhvervstilskud at gøre. Jeg gentager, for jeg ved ikke hvilken Gang, at Landbruget som Erhverv og de,

der sidder indenfor denne Erhvervsvirksomhed, kan rent økonomisk — ikke set ud fra et Samfundssynspunkt — være fuldkommen lige glade, om Rigsdagen bevilger Pengene eller ikke; men jeg har ikke Indtryk af, at det ærede Medlem Hr. Korsgaard eller de indenfor Industrien, der fylker sig om ham, er økonomisk set lige glade, om der bliver givet en Lov om Toldbeskyttelse, eller om Toldbeskyttelsen bliver sænket. Det er ikke noget ualmindeligt, at Staten yder Støtte til, at unge Mænd kan komme ind i en Stilling, det ærede Medlem skulde tænke paa, hvad det koster Staten at uddanne en Læge eller en Ingeniør. Hvad staar en Ingeniør ikke Staten i? Men han har ogsaa sin store Betydning, det har samfundsmæssig Betydning, at vi har dygtige Ingeniører her i Landet. Vi ofrer meget paa at faa dygtige unge Mænd frem, og vi ofrer noget paa, at virkelig kvalificerede Landmænd, der kun mangler en Ting, nemlig Kapital nok mellem Hænderne, faar Hjælp til at komme ind i en Bedrift. Men Erhvervsunderstøttelse er og bliver det ikke.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Bording har Ordet for en kort Bemærkning.

Bording: Skønt den højtærede Landbrugsminister erkendte, at det vilde være af meget stor Betydning, om de over 40 000 Husmandsbrug, jeg omtalte, blev gjort noget større, vilde han ikke være med til at gøre det ved at ekspropriere Jord dertil fra større Gaarde; og da den højtærede Minister ikke har anvist nogen anden Vej, og da det hidtil ikke har vist sig, at det kunde lade sig gøre paa andre Maader, forstaar jeg det saadan, at selv om Betydningen ogsaa efter den højtærede Ministers Opfattelse er stor, vil han ikke være med dertil.

Landbrugsministeren (Madsen-Mygdal): Det ærede Medlem Hr. Bording synes at have den Opfattelse, at hvis der ikke her i Rigsdagen kan anvises Veje, er der intet at gøre. Dette er en Misforstaaelse; heldigvis har Livet saa mange Veje, mange flere, end vi kan finde paa. Jeg vil minde det ærede Medlem om, at det store Flertal af Husmandsbrug af passende Størrelse, der virkelig afgiver Grundlag for en Families Eksistens, er opstaaet uden nogen som helst Medvirken fra Statens eller Lovgivningsmagtens Side. Og lad mig tilføje, at der er et stort Antal Huse med utilstrækkeligt Tilliggende af Jord, som i Tidens Løb er vokset op og har faaet tilstrækkeligt